

A skandináviai magyar irodalmi és művészeti kalauz szükségességéről

Tavaly, a következő levelet küldtem az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam alkotóinak:

Kedves barátaim!

*Az Ághegy hídszerepének kiteljesítése céljából nagy szükségünk volna egyféle **Skandináv irodalmi- művészeti kalauzra**, amit feltételezésem szerint közös munkával apránként, munkatársaink kitarató segítségével, elkészíthetnénk. Nyári töprengésnek szántam lapunk új sorozatának tervezését, hogy az ősszel valamikor elkezdhessük közlését, amely, ha igényesek vagyunk, külön kötetben is megjelenethető, máig érő hasznos irodalomtörténeti munka lehet. Rövid, lehetőleg tömör, önállóan is közölhető ismertetőkre gondoltam, megtűzdelve a fellelhető és általunk elvégzett tetszésünk szerinti fordításokkal. Ehhez skandináviai országoként egy-egy felelősre lesz szükségünk, a régi és a jelenkori irodalom figyelőire, a hasznosítható forrásmunkák és könyvészet előbányászásában segítőkre, alkotó tagjaink valóságos műhelymunkájára, hogy aztán megfelelő időrendbe állítottan egybe szerkeszthessük.*

Nyilvánvalóan svéd, dán, norvég, finn és izlandi fejezetekben építhetnénk fel dolgozatunkat. Remélem, hogy szeptemberig minden fejezet kialakítására számosan jelentkeznek, és közösen összeállíthatjuk az irodalomtörténeti fejezetcímeket. Minden bizonnyal mindnyájan találtok különféle skandináviai irodalmat bemutató közlést, tanulmányt, összegezést is. Éppen ezen felbátorodva hiszem, hogy az itt élő magyar alkotók kútfejéből valósabb és időszerűbb ismertetőt sikerül összehoznunk. Bármiféle megközelítés hármassal jár: segíti műhelymunkánkat, hídszerepünket elmélyítve népszerűsíthetjük a skandináv műveltséget és olvasóink tudását is gyarapíthatjuk. Minden attól függ, találunk-e megfelelően képzett munkatársakat, jelentezőket. Részleteredményekkel már rendelkezünk, ezt gyarapítandó tárjuk fel először a szükséges könyvészetet. Ezután, talán eljutunk annak a felismeréséig, hogy szükségünk van az ismeretekre, és olyan munkába kezdünk, amit csakis mi végezhetünk el, egyaránt szolgálva ezzel hazánkat, a minket befogadó országot és az egyetemes művelődést. A skandináviai irodalom bemutatása olyan kötelességünk, amit erőnkhez mérten elvégezhetünk. Felmérem szerint van arra alkalmas gárdánk, hogy a mai igényeknek megfelelő ismertetőt összehozzunk. Számítok arra, hogy embereink tarsolyában már található olyan elképzelések, dolgozatok, jegyzetek, részletek, amelyeket hasznosíthatunk. A különféle

felkutatandó forrásmunkákból pedig tetszetős részleteket fordíthatunk. És ne csak a skandináv irodalom rövid bemutatására gondoljunk, hanem a képzőművészet és a zenei élet feltérképezésére is. Kovács Ferenc norvég képzőművészeti ismertetőbe kezdett.

Összegezve: *a legapróbb lépések is hasznosak lehetnek a skandináv kultúra bemutatására. Tartsuk ehhez magunkat, kezdjük el. Az Ághegy 16. számában közölhetnénk kalauzunk tervezetét, IV. kötetünkben (16-20. szám) részleteket mutathatnánk be közös munkáinkból. Kérek minden érdekeltet, fontolja meg e fölöttébb szükséges munka teendőit, segítsen felvázolni ennek tervezetét, előbányászni a szükséges könyvészetet, eddig elkészített vers - és próza fordításait fordításait küldje el szerkesztőségünknek. Várom tanácsaitokat, ötleteiteket, jelentkezéseket.*

Melyhez hasonló jókat és kellemes munkát kíván üdvözlettel:

a szerkesztő

Felhívásomra jó néhány levél érkezett, amelyből biztatást olvashattam ki, de az Ághegy III. kötetének nyomtatására fordított erőfeszitésem mellett, nem fordíthattam elegendő gondot az öszre ígért könyvészet körvonalazására. Most, hogy 16. számunk szerkesztésébe foghattam, újból meghirdetem e közös munka lehetőségét. Kezdeti kutakodásaim eredményeképpen, egy régi útikönyvben, felfedeztem Madary Kamill, az ELTE Skandináviai Nyelvek és Irodalmak Tanszéke egyetemi tanárnak, a skandináv országok történelmét bemutató írása mellett, *A kultúra Skandináviában* * című, a skandináviai országok irodalmi és képzőművészeti életéről szóló rövid összefoglalóját is jegyzi, amit tervezett műhelymunkánk kiinduló pontjának is tekinthetünk. Ha megkezdjük ennek a vázlatnak a sokféle és változatos kibővítését, máris jó úton járunk, nagy szolgálatot teszünk az otthoni skandináviai érdeklődésű olvasóknak.

Felkerestem katedráján a tanár urat, aki szívélyesen fogadott, és nagyra értékelte folyóiratunk munkatársainak a magyar és a skandináv kultúra közötti önzetlen hídépítő munkáját, megígérte, hogy a jövőben, tőle telhetően, mindenben segítségünkre lesz. Nemcsak hozzájárult írása újraközléséhez, hanem azt is vállalta, hogy a skandináv kultúráról írt dolgozatát rövidesen kiegészíti, egyetemi oktató munkájának bokros teendői közepette időt szakít arra, hogy máig hozza az északi országok irodalmi és művészeti életének tömör bemutatását.

Kezdjük el. Akár a fecskék a fészekrakást, vagy a hangyák a gyűjtögetést. Miközben az északi művelődés értékeit magyarra fordítva gyűjtjük, nemcsak az olvasókat, magunkat is gazdagítjuk. Merthogy az irodalom és a művészet papjaiként ránk fér bizony a holtig tanulás.

Tar Károly

* Skandinávia, Panoráma, 1989